

Βελτίωση της ελκυστικότητας και της αποτελεσματικότητας της Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης

Α. ΣΑΛΩΝΙΔΟΥ ΣΧΟΛΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΡΑΔΙΟΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ

ΑΘΗΝΑ 21 & 22-12-2012

Η οικονομική κρίση και τα υψηλά ποσοστά ανεργίας, ιδιαίτερα στους νέους, θα οδηγήσουν πολλούς στην Επαγγελματική Εκπαίδευση.

Η ΔΤΕΕ θα πρέπει να προσεχθεί ιδιαίτερα, γιατί προβλέπεται να παίξει ουσιαστικό ρόλο στην αντιμετώπιση του προβλήματος και στην πραγματική ανάπτυξη της χώρας μας.

Τώρα λοιπόν, είναι η κατάλληλη στιγμή για τον επανασχεδιασμό της, με στόχο, την αύξηση της αποτελεσματικότητας της.

Θα πρέπει να ξεκαθαριστούν, πρώτα από όλα, οι βασικές αρχές και οι στόχοι της Τεχνικής Εκπαίδευσης στην Ελλάδα.

Να γίνει κατανοητό ότι άλλο σκοπό εξυπηρετεί η Εκπαίδευση και άλλο απλά η κατάρτιση.

Οι μαθητές πρέπει να αποκτήσουν γνώσεις, να αναπτύξουν δεξιότητες, αλλά και να υιοθετήσουν στάσεις προς όφελος του συνόλου της κοινωνίας και να βγούν ολοκληρωμένες προσωπικότητες μέσα από την εκπαίδευση τους.

Η ΔΤΕΕ σύμφωνα με τον ιδρυτικό νόμο των ΕΠΑΛ αποβλέπει στον συνδυασμό της τεχνικής με την γενική γνώση όπως περιγράφεται στον νόμο 1566/1985

Σύμφωνα με αυτό το νόμο ο σκοπός της εκπαίδευσης είναι να συμβάλλει στην ολόπλευρη, αρμονική και ισόρροπη ανάπτυξη των μαθητών ώστε να εξελιχθούν σε ολοκληρωμένες προσωπικότητες ,

να γίνουν ελεύθεροι υπεύθυνοι δημοκρατικοί πολίτες, με αγάπη προς τον άνθρωπο, με κοινωνική ταυτότητα και συνείδηση.

- να ασκούνται στην σωστή χρήση και αξιοποίηση των αγαθών του σύγχρονου πολιτισμού για την πρόοδο του κοινωνικού συνόλου

Αυτά που περιγράφει ο νομοθέτης είναι **βασικές Αρχές**, στις οποίες θα πρέπει να μείνουμε πιστά προσκολλημένοι σε κάθε απόπειρα αλλαγής, προσαρμογής ή μεταρρύθμισης.

Για να εξασφαλιστούν οι πιο πάνω αρχές θα πρέπει να υπάρχει εθνικός στρατηγικός σχεδιασμός που θα εμπλέκει συνεργατικά όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς.

Δημόσιο σύστημα διοικητικής διαχείρισης και έλεγχος, μέσα από στελεχωμένο παρατηρητήριο, με αντανακλαστικά και ευελιξία, που θα αφουγκράζεται τις ανάγκες για αλλαγές, θα παρεμβαίνει διαμορφωτικά και θα προσαρμόζει ανάλογα το σύστημα, φροντίζοντας πάντα ότι εξασφαλίζονται οι πιο πάνω προϋποθέσεις.

Μέχρι σήμερα, ως γνωστό, η ΔΤΕΕ δεν έχει ιδιαίτερα καταξιωμένη εικόνα μέσα στην ελληνική κοινωνία.

Θα πρέπει να καταβληθεί προσπάθεια να αυξηθεί η ελκυστικότητα της, παράλληλα με την βελτίωση της αποτελεσματικότητας της.

Σύμφωνα με δημοσιευμένη μελέτη* του **CEDEFOP****- **τέσσερις** είναι οι βασικές τακτικές που προτείνονται για να πετύχουμε αύξηση της ελκυστικότητας της ΤΕΕ, τους οποίους αναφέρω επιγραμματικά και θα αναπτύξω στην συνέχεια.

- **Ο τρόπος Διοίκησης της Τεχνικής Εκπαίδευσης**
- **Η εξατομικευμένη αντιμετώπιση όλων των θεμάτων φοίτησης που αφορούν τους μαθητές**
- **Η παροχή πολλαπλών ευκαιριών κατά την εκπαιδευτική πορεία και**
- **Η προσπάθεια βελτίωσης της εικόνας της ΔΤΕΕ προς την κοινωνία**

Ο σύγχρονος τρόπος διοικητικής διαχείρισης πρέπει να διασφαλίζει την **ποιότητα** στην Εκπαίδευση, την **διαφάνεια** στο σύστημα, να ανταποκρίνεται **στις ανάγκες των μαθητών** και όσον αφορά στο θέμα της ένταξης τους στην αγορά εργασίας

Να εξασφαλίζει τις **πολυμερείς εταιρικές συνεργασίες**, να φροντίζει την **επαγγελματική ανάπτυξη** των εκπαιδευτικών και να **προβλέπει τις**

μελλοντικές τάσεις ώστε με ευελιξία να συμπεριλαμβάνει στα προγράμματα τις νέες απαιτούμενες δεξιότητες.

Το σύστημα Εκπαίδευσης με διαφανή και σαφή τρόπο θα πρέπει να προσφέρει το ευρύτερο δυνατό φάσμα εκπαιδευτικών διαδρομών με τις λιγότερες δυνατές επικαλύψεις αλλά και με τις απαραίτητες γέφυρες όπου απαιτείται ώστε να βοηθηθούν οι μαθητές στις επιλογές τους.

Στο Υπουργείο θα πρέπει να υπάρχει ξεχωριστή Δ/νση για την ΔΤΕΕ, όπως επίσης και σε επίπεδο Δ/νσεων Δ.Ε. να υπάρχει διαχωρισμός των υπηρεσιών Γενικής -Τεχνικής λόγω των διαφορετικών αναγκών των σχολικών μονάδων της ΔΤΕΕ.

Αντίστοιχος διαχωρισμός προτείνεται να υπάρχει και στο επίπεδο του νέου Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ), όπου στο τμήμα ΤΕΕ, παράλληλα με την ενασχόληση του με τα προγράμματα και τα βιβλία, να υπάρχει υπό την εποπτεία του τμήματος, **Παρατηρητήριο** που θα παρακολουθεί, θα ερευνά και θα αξιολογεί συνεχώς τα θέματα της Τεχνικής Εκπαίδευσης, όπως είναι, η παρακολούθηση της πορείας των αποφοίτων και η ένταξη τους στην αγορά εργασίας, η παρακολούθηση της σχολικής διαρροής, η εισήγηση για λήψη μέτρων για προσαρμογή /επικαιροποίηση της διδακτέας ύλης σε θέματα σύγχρονης τεχνολογίας.

Επίσης, πρέπει να προβλεφθεί η επαγγελματική ανάπτυξη των διδασκόντων στην Τεχνική Εκπαίδευση, η οποία έχει επιμελώς αγνοηθεί μέχρι τώρα, με περιοδικές και έκτακτες επιμορφώσεις.

Στα μαθήματα ειδικότητας υπάρχουν οι **σταθερές βασικές γνώσεις**, οι οποίες δεν μεταβάλλονται με το χρόνο. Σε αυτά τα μαθήματα, απαιτείται επιμόρφωση των διδασκόντων, μόνο σε αποτελεσματικότερες διδακτικές στρατηγικές, κυρίως για την εισαγωγή μεθόδων και τεχνικών διδασκαλίας προσανατολισμένων στο έργο. Παράλληλα υπάρχουν πολλά αντικείμενα ειδικότητας, όπου η τεχνολογία αποσύρεται, **οι γνώσεις εξελίσσονται** και εκεί απαιτείται ευελιξία προσαρμογής των προγραμμάτων σπουδών και των βιβλίων και άμεση επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, μέσω σεμιναρίων από

τριτοβάθμια ιδρύματα και εταιρείες του χώρου, που διαθέτουν τη σύγχρονη τεχνογνωσία.

Σύμφωνα με την μελέτη του CEDEFOP, για να αυξηθεί η ελκυστικότητα, πρέπει να εξασφαλιστεί η **συμμετοχή όλων των εταίρων, όλων δηλαδή όσων εμπλέκονται** με το θέμα της ΤεχνικήςΕΕ.

Θα ζητηθεί κατά τον σχεδιασμό η συμβολή τους στον καθορισμό των κατάλληλων γνώσεων και δεξιοτήτων, η συμμετοχή τους στην διαμόρφωση των Α.Π.Σ, με αναμενόμενο αποτέλεσμα :

την ενίσχυση των ευκαιριών που θα δοθούν για πρακτική άσκηση, την αύξηση των θέσεων μαθητείας και μελλοντικά των θέσεων στην αγορά εργασίας.

Η δεύτερη τακτική σύμφωνα με την έκθεση του CEDEFOP αναφέρεται **στην εξατομίκευση** των παρεχόμενων υπηρεσιών και αφορά την

- συστηματική και αναλυτική ενημέρωση μαθητών και γονιών για τις εκπαιδευτικές διαδρομές που παρέχονται, για τις επαγγελματικές διεξόδους, για τις θέσεις εργασίας αλλά και την
- συστηματική καθοδήγηση των μαθητών για την επιλογή σπουδών και καριέρας και την υποστήριξη τους για την ομαλή μετάβαση στην εργασία.

Απαιτούνται λοιπόν υποστηρικτικές δομές, που θα εξασφαλίζουν τα πιο πάνω.

Η εξατομικευμένη εκπαίδευση οδηγεί στην διαφοροποίηση και αυξάνει την ευελιξία και αφορά

αφενός την **εσωτερική διαφοροποίηση** (εντός της τάξης), που σχετίζεται με την διαφοροποιημένη διδασκαλία και μάθηση(δηλαδή διδασκαλία ανάλογα με τις μαθησιακές ανάγκες του κάθε εκπαιδευόμενου)

Και αφετέρου την **εξωτερική διαφοροποίηση**, η οποία αναφέρεται στην προσφορά νέων εκπαιδευτικών διαδρομών, που θα εξυπηρετούν καλύτερα τις ανάγκες και τις προτιμήσεις των μαθητών, με παράλληλη καθοδήγηση και υποστήριξη τους για την σωστή επιλογή σπουδών και

καριέρας. Αναδεικνύεται και πάλι η ανάγκη για **επαγγελματικό προσανατολισμό**.

Στο θέμα τώρα **της διασφάλισης πολλαπλών ευκαιριών** που αναδεικνύει η μελέτη.

- Πρέπει να παγιωθεί θεσμικά η ισοτιμία της Τεχνικής με την Γενική Εκπαίδευση,
- να υπάρχει η δυνατότητα κινητικότητας από την μια δομή στην άλλη,
- να δίνονται πολλαπλές ευκαιρίες στο τέλος της εκπ/κης διαδρομής, είτε αυτές σχετίζονται με την απασχόληση είτε με τη συνέχιση των σπουδών, δίνοντας τη δυνατότητα πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και με
- παροχή δυνατότητας για καλύτερη πρόσβαση στους πρωτεύσαντες.

Επίσης παράλληλα με την εφαρμογή του Πλαισίου Επαγγελματικών προσόντων θα πρέπει να εξασφαλιστούν και τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων.

Για να αυξηθεί η ελκυστικότητα πρέπει να γίνουν αλλαγές στις διδακτικές μεθόδους που ακολουθούνται για την διδασκαλία των μαθημάτων ειδικότητας, τα οποία θα πρέπει να γίνονται όλα στο εργαστήριο, όπου υπάρχει και η κατάλληλη υποδομή για την υποστήριξη τους.

Θα μπορούσε επίσης να αξιοποιηθεί και η Α' τάξη του Τεχνολογικού Τομέα των ΕΠΑ.Λ με την εισαγωγή κοινού προγράμματος με κοινά μαθήματα ειδικότητας προαπαιτούμενα για κάθε Τομέα.

Ένα μέρος των μαθητών που επιλέγουν την Τεχνική, είναι οι αδύναμοι μαθητές, στους οποίους το σύστημα εκπαίδευσης θα πρέπει να προσφέρει τη δυνατότητα για ευκολότερες εκπαιδευτικές διαδρομές, οι οποίες μπορούν να υλοποιηθούν μέσω των ΕΠΑ.Σ, οι οποίες πρέπει να διατηρηθούν.... Προτείνω δύο ειδικότητες για τον Τομέα της Ηλεκτρονικής που θα μπορούσαν να ιδρυθούν

- **ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ**
- **ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΚΙΝΗΤΩΝ ΤΗΛΕΦΩΝΩΝ**

Επίσης προτείνω να δημιουργηθούν:

- Πρότυπα ΣΕΚ πλήρως εξοπλισμένα, στελεχωμένα με εξειδικευμένους έμπειρους εκπαιδευτικούς μέσω των οποίων θα μπορούσαν να στηριχθούν και όλα τα Τεχνικά Σχολεία στην επικράτεια.
- πειραματικά ΕΠΑΛ διασυνδεδεμένα με Τριτοβάθμια ιδρύματα

Τι θα μπορούσε να συμπεριλαμβάνει η ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ αυτών των ΕΠΑΛ ΜΕ ΤΑ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ?

1. Τη **διοργάνωση διαγωνισμών** σε επίπεδο Περιφέρειας και Πανελλαδικά και τη στήριξη του σχολείου για τη συμμετοχή του σε διεθνείς διαγωνισμούς για μαθητές
2. την ανάθεση εργασιών (projects) πάνω στα διδασκόμενα μαθήματα και την παρακολούθηση τους σε συνεργασία με τους διδάσκοντες
3. Τη διοργάνωση σεμιναρίων επαγγελματικού προσανατολισμού
4. Τη διοργάνωση σεμιναρίων και Ημερίδων ειδικά για τη Δευτεροβάθμια Τεχνική Εκπ/ση
5. την οργάνωση εκπαιδευτικών επισκέψεων
6. την παραγωγή βοηθητικού εκπαιδευτικού υλικού όπως εκπαιδευτικά video, applets
7. την από κοινού συμμετοχή σε ευρωπαϊκά προγράμματα

Τέλος, η τέταρτη παρέμβαση που προτείνεται από την μελέτη του CEDEFOP για τη βελτίωση της ελκυστικότητας της ΤΕΕ, αφορά **στην βελτίωση της εικόνας της.**

Ένα μέτρο προς αυτή την κατεύθυνση είναι η διοργάνωση, σε εθνικό επίπεδο, διαγωνισμών επαγγελματικών δεξιοτήτων και η συμμετοχή των μαθητών της ΔΤΕΕ σε αυτούς, με την ανάλογη δημοσιότητα.

Παράλληλα θα πρέπει να υποστηριχτεί η συμμετοχή των σχολείων σε αντίστοιχους ετήσιους ευρωπαϊκούς διαγωνισμούς αλλά και παγκόσμιους, στους οποίους ήδη συμμετέχουν τα τεχνικά σχολεία από άλλα ευρωπαϊκά κράτη

- Συμμετοχή σε αντίστοιχους ευρωπαϊκούς (Euroskills)
- Συμμετοχή σε παγκόσμιους διαγωνισμούς (Worldskills)

Η διοργάνωση ή η συμμετοχή σε αυτούς τους διαγωνισμούς είναι ένας τρόπος ώστε:

- να βελτιωθεί το προφίλ και να αυξηθεί η ελκυστικότητα των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την ΤΕΕ
- να αυξηθεί η αναγνωρισιμότητα αυτών των δραστηριοτήτων και
- να εκσυγχρονιστεί η εικόνα της ΤΕΕ μέσα από τη σύνδεσή της με τις έννοιες του αγωνιστικού πνεύματος, της υψηλής ποιότητας και του δυναμισμού

Κλείνοντας, θα ήθελα να τονίσω ιδιαίτερα την αναγκαιότητα να διδαχθούν οι μαθητές μας την **φιλοσοφία** και την **ηθική** που συνοδεύει το επάγγελμα τους. Πέρα από τις γνώσεις και δεξιότητες που θα αποκτήσουν, να υιοθετήσουν θετικές στάσεις προς όφελος όλης της κοινωνίας. Να μάθουν την σημασία και την αξία που έχει

- Η προστασία του περιβάλλοντος (*ηλεκτρικά και ηλεκτρονικά απόβλητα, ανακύκλωση συσκευών, μπαταριών*)
- Η προστασία του ίδιου (*κανονισμοί λειτουργίας του εργαστηρίου ασφαλής χρήση, μέτρα προστασίας*)
- Η προστασία του καταναλωτή- χρήστη (*ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία: προστασία, όρια, κανονισμοί*)
- Να έχουν την ευαισθησία και να είναι σε εγρήγορση για να ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΥΝ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ!
- Να αντιμετωπίζουν τη σύγχρονη τεχνολογία ως επίτευγμα του ανθρώπινου πολιτισμού που ανήκει σε όλους και όχι μόνο στα συμφέροντα που την διαχειρίζονται και την εμπορεύονται.

Συνοψίζοντας τα βασικά θέματα που παρουσίασα,

- **Ενημέρωση-καθοδήγηση-υποστήριξη-επίβλεψη εξατομικευμένη**
- **Συνεργασίες /εταιρικές σχέσεις**
- **Παρατηρητήριο Ι.Ε.Π**
- **Παρακολούθηση της πορείας των αποφοίτων στη αγορά εργασίας**
- **Άμεση ανταπόκριση της ΔΤΕΕ στις αλλαγές της αγοράς**
- **Ισοτιμία με Γενική Εκπαίδευση**
- **Επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών-επιμόρφωση**

- **Ευκολότερες εκπαιδευτικές διαδρομές- ΕΠΑΣ**
- **Επαγγελματικά δικαιώματα αποφοίτων**
- **Νέες Διδακτικές μέθοδοι**
- **Πρότυπα ΣΕΚ-Πειραματικά ΕΠΑΛ**
- **Εθνικοί διαγωνισμοί επαγγελματικών δεξιοτήτων**
- **Έμφαση στη φιλοσοφία του επαγγέλματος**
- **Σε συμφωνία με τις Αρχές και τις Αξίες της Δημόσιας Εκπαίδευσης**

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας

Improving the attractiveness and image of VET*, Modernising vocational education and training, Fourth report on vocational education and training research in Europe: synthesis report, **Cedefop Reference series, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2009
http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/3043beta_en.pdf

**Cedefop – Centre Européen pour le Développement de la Formation Professionnelle